

Gradca! Manica mi je najlepša in najbogatejša, dasi nima ničesar. Njo hočem vzeti za ženo, le njo, zakaj samó z Manico bom našel vso srečo.“

„A če te zapusti tvoja Manica?“ ga je naglo vprašal Tone.

„Ah, to ni možno! Ona me ne...“

„Pa recimo: če te zapusti!“

„Potem... potem... kaj vem? — menda zblaznim! — menda skočim v vodo, pod vlak, da se končam!“ je odgovoril Ivan, lica pa so mu zažarela in plave, sanjave oči so se mu zaiskrile.

Prijatelja pa sta se zagrohotala.

„Oh, ti si bolan! — ti nisi več normalen! — O, o, daleč si že padel! — Obžalujem te! Ubožec!“

In še dolgo sta se rogala Tone in Ciril svojemu tovarišu, ki pa je nehal braniti se ter ju je konečno le poslušal, kakó se oženita onadva, praktična prijatelja...

„Fuit Ilion, fuimus Troes... sedaj pa je minilo vse! Ne čudita se, zakaj res je, da sem našel pretekle počitnice dekleta, katero ljubim resno in premišljeno, katera ljubi i mene!“

„Ali je lepa?“ je vprašal Ciril.

„Lepa? — Ne vem. Menda ne. Prijeten obrazek ima in blaga, plemenita in izobrazena je... ah! — da bi jo poznala vidva!“

„Ali je bogata?“ je poizvedoval Anton, zvijaje si novo cigareto.

„O ničesar nima!“ je odgovoril Ivan ter se nekam plaho ozrl po tovariših.

„Nič nima!? — In ti si zaljubljen... ah, beži! — ne bodi prismođa!“ ga je zavrnil Anton.

„Zakaj pa? Kako si čuden!“

„Niti lepa, niti bogata... boga mi! — grozen ukus! Ne umejem te“, se je odzval Ciril z rahlim zaničevanjem v tonu govora.

„Kaj me brigata lepota in bogastvo!“ se je branil Ivan, ravna je si svoje plave kodre. Bil je blede, vitek mladenič z jedva vidnimi brčicami. „Obojega ni treba k sreči. Manica je učiteljica...“

„Oh, oh, učiteljica! — emancipirana učiteljica!“ je strmel Anton, glade si kratko rdečo brado. Nosil je nanosnik.

„Ha, oprusti Ivan: ti si bedak!“ je dostavil Ciril, zavilnil brke ter izpraznil čašo. „Kaj pa boš z učiteljico? Kaj li zna? Gospodinjiti? Nič! Kuhati? Nič! Samó na „abecednik“ se razume, sicer nič in nič! Ne bodi tepec! Napihnjene beračice vendar ne boš jemal. Še celó krjilo za poroko jej boš moral kupiti sam! A s čim? Hoj, pomisli, pa ne bodi tolik idealist!“

„Dà, dà, ti si slep idealist!“ mu je pritegnil Ciril. „Domisljuješ si, da boš mogel živeti ob sami Manični ljubezni, ob Manični srčni plemenitosti in izobrazenosti! Kaj plemenitost! Denar, to je glavno za srečen zakon, zakaj ob krulecih, želodecih in scefranih rokavih — prokleta! — se neha vsa poezija.“

„Takó je; dobro si povedal!“ pritrjeval je Tone in junaško pil. „Zaljubljenost je neumnost. Hvala Bogu, da vsaj tega ne poznam!“

„Jaz tudi ne!“ je pritaknil naglo Ciril.

„To pa rečem“, je nadaljeval Tone, „to pa rečem: če se bom kdaj navezal na kako babnico...“

„O, prosim govori malo finejšo!“ ga je karal Ivan. „... če bi se zmotil kdaj s kakim dekletom, morala bo imeti lep obraz, kipno rast, predvsem pa vsaj trideset tisočakov!“

„Takó je, takó je!“ Brez lepote in brez denarja pa ženske resno niti ne pogledam“, je modroval Ciril ter gladil brke. (Pride še).

Želja in nada.

V duši mi trepeče želja,
Zreti mu v oči sanjave:
Zopet iz srca nestrpno
Plo vé vzdih za njim v daljave

Ko se astri cvet razvije,
Predno roža se razsuje,
Prišel bode v kraje naše
Zabil tu dežele ptuje.

Bolest.

Do srca bolest mi šine,
Kot bi pičila me kača,
Kedar rodna sestra moja
Jezfk moj mi s tujim vrača

Sé solzami mislim na-te,
Zvesta in uesrečna mati,
Lepa mati domovina,
In na-te moj jezik zlati.

Vida.

Mladostne sanje

spisal Vanda

Moja dobra Zorka!

Dva tedna sta že prešla, odkar se ne vidiva, draga mi prijateljica; dva tedna že odkar sem ostavila rojstveni kraj, odkar sem se poslovila od prelube obitelji, poslovila od vseh predragih mi prijateljev, ki so me spremlili v domačo cerkev — k poroki. Ker se ne povrnem še tako hitro s svojim soprogom v hišo, kjer bodem odslej gospodinjila, ker vem, da se ne snideva še tako kmalu, hočem ti vsaj zabeležiti par vrstic. Draga mi Zorka! Ti poznaš vso mojo prošlost, znan ti je vsak dogodljaj iz mojega življenja, in ravno zato nočem ti niti sedaj, četudi soproga, prikrivati ničesar. Vedno sva si bili najboljši in najiskrenejši prijateljici, kakoršni hočeva tudi ostati. S tem le pismom vred dobiš tudi moj dnevnik, katerega sem vzela radi neke tajne sile s seboj. Gotovo se čudiš in radovedno povprašuješ: Čemu mi bode njen dnevnik? zakaj ga pošilja meni?“ — Evo mojega odgovora: Popreči hočem ti sebi in svojemu Stankotu nekaj neprijetnega. On bi se gotovo razveselil najdenega dnevnika, a ne toliko njegove vsebine, kajti ista bi ga storila gotovo nesrečnega. Radi tega ga pošiljam tebi, da mi ga shraniš, dokler se ne vrnem. Prečitaj ga in gotovo uvidiš, da ravnam pametno, kajti čemu bi z njim ogrenila življenje svojega soproga? Gotovo si misliš, da sem poleg svojega dobrega moža srečna. Al, oh Zorka, jaz — jaz vendar nisem srečna bodem še le, ako pozabim njega — Davorina! Upala sem vedno, da pozabim prvo ljubezen, upala, da pozabim tudi onega, ki mi jo je vsa-

dil v srce, onega kateri je še vedno mojemu srcu najdražji.

Nekaj posebnega se mi je dogodilo, kar hočem tu zamolčati, dobro vede, da je v mojem dnevniku bolje narisano. Čitaje, zveš kaj se je godilo oni trenotek v mojej duši. Sodi me kakor hočeš! Ako me ne sodiš prestrogo, spoznaš lahko, da Dragica ni baš srečna, vendar znam prikrivati vse to. Zadovoljnost, sreča in ljubezen sije mi menda z obraza, ko slonim z glavo v naročji svojega moža, katerega imam rada, dasi ne morem pozabiti njega Radovana.

Dovolj naj ti bode za danes. Vsaj še ne vem, kako mi je bilo mogoče zabeležiti toliko, med tem, ko ne daleč od mene sedi Stanko, čitaje časnike. Gotovo meni, da tebi svoji prijateljici, opisujem vso srečo, katero uživam na njega strani.

Z njegovimi pokloni prejmi najsrčnejše pozdrave in poljube svoje

Dragice.

O ženski osvoboji in družinski sreči.

Prava svoboda je zavest dobro spolnjenih dolžnostij in pridobitev k temu potrebnih zmožnostij.

Če govorimo o ženski emancipaciji — ženski osvoboji — imamo v mislih socialno stanje sedanjega ženstva — osobito stanje samostojnega, za kruh se borečega ženstva.

Kakor pri drugih, naobraženejših narodih vzbudilo se je i v nas Slovencih vprašanje o socialnem stanju ženstva.

„Narodno življenje nima trdne podlage brez narodnega ženstva“ piše naš Stritar.

Zgodovina pa nam kaže, da je po socialnem stanju ženstva, soditi narod po njegovem napredku, njegovi omiki, kajti znana resnica je, da narodi, ki ne priznavajo ženski pristojne veljave, životarijo v temi, surovosti in izprijeni omiki.

Kakoršno ženstvo, takšno družbinsko življenje naroda.

Pomanjkanje enakorodnega, naobraženega ženstva, pogršek družbinskega življenja je izpodkopalo klasično helenstvo, kajti čimbolj se je ojačilo moštvo in povzdignilo v vzorne junake, tolikanj se je skrbelo za omiko ženstva in tragična posledica je bilo podivjanje moštva — propad naroda.

In pri nas v Slovencih? Dovzetan narod kakor je more pogršati naobraženega ženstva. A vendar skrbi se v nas mnogo, mnogo premalo za izobraženje ženskega spola. Tudi v nas se bode kmalu prikazal globok prepad med žensko in moško naobrazbo in posledica bode ...?

Uže sedaj je mnogo opazovati v naših družbah. Mož ne govori z žensko pametnega pogovora. Ali se ji laska — ali pa se čisto odteguje nje družbi. Redkokje opazuješ, da bi mož govoril svoji ženi o svojem delo-

vanji ... „Saj mu žena ni enakorodna po mislih, saj ni sposobna ga umevati!“ In ako se srečata z žensko, ki je užila nekoliko višjo naobrazbo — brrr, to je pa emancipirana ženska, ta se pa ne bode slepo klanjala mojim nazorom, moji učenosti — — — Emancipirana je pri nas vsaka, kolikortoliko naobražena ženska, in z imenom emancipacija zanesli so se i v nas nazori o ženskah s pretiranimi, blaznimi zahtevami — nazori o emancipiranih ženskah zlega pomena.

To napačno naziranje je nastalo iz dveh vzrokov: 1) ker večina ljudij, ki se čutijo poklicane, da sodijo o vsem, kar umó in ne umó, volijo v to svrhu napačna stališča, stališča, katera jim nikakor ne odpirajo jasnega razgleda na stvar; 2) je vzrok, vseobča človeška slabost: pretiravost. Vse se nam kaže skozi to povečšalno steklo — tudi ženska emancipacija.

Izvirni pomen besede — emancipacija — osvobodjenje samega sebe (slov. izraz je dokaj milejši) kaže na nekdanjo postavno osvobojo dece od varušstva starišev. Ženska osvoboja pomeni nje osvobojo od postavnega varušstva možá.

Uzrok temu slednjemu je dejstvo, da žene v zakonu le prečestokrat prehudo trpe ob krivičnosti in nezasluzeni trpkosti moževi, pred katerimi ne da bi jo branila postava (skoro, da jih še provzroča) in vsled katerih trpi sreča zakonska.

Drugi vzrok so težkoče, ovire, ki se stavljajo samostojnim, za kruh se borečim ženskam v njih poklicu.

Kar se tiče prvega vzroka, izreči moramo — v opravičenje ali v obsodbo? — resnico, da k nesrečnemu zakonu treba vedno dveh popačenih značajev. Pri takih žalostnih družbinskih razmerah ne iščimo uzroka drugod, nego pri posameznikih, kateri v odločilnem trenotji niso spoznali in uvaževali važnosti koraka — resnobe življenja.

Samostojna ženska nima opore, nego svojo misel, svoj razum, svojo razsodnost. Slobodno mora misliti, razumevati, razsoditi pota, po katerih ji je hoditi. — Kakšne napore telesnih moči, kakšne dušne boje jo to stane, vé ona sama.

Brezvestnost hujšakačev, ki so omejali medsebojno zaupnost mej ženstvom in moštvom, so krivi napačnih nazorov o ženski osvoboji. Drugače pa: katera ženska — bi uničevala ugled svojega soproga, brata sorodnika, prijatelja, znanca, rojaka — v očeh dece, domačinov, sorodnikov, ptujcev, sovražnikov?

Vsaka ženska dobro vé, da prava družbinska — zemeljska — sreča obstoji le v medsebojnem spoštovanju, v spoštovanju brez laskanja in preziranja, v spoštovanju, katero se izraža v zvestobi, vestnem spolnjevanju dolžnostij in — v zaupanju. Mož, ki hoče biti čistan, ne bode storil koraka, ki bi utegnil omajati zaupanje njegove žene, dočim ga bode nje zaupanje vodilo, krepilo in tešilo tudi v slučajih, ako ni dosegel stavljenih si smotrov. Dvignilo ga bode iz prepada, kamor ga je dovedla sovražni-kova roka.

Kjer se govori o znamenitem možu — omenja se matere, katera ga je vzgojila — soproge, ki mu je bila

Poteklo je več časa
 Da slišati ni bilo tvojga glasa.
 A čas ozdravlja, radost se pónavlja!
 V tišini zopet glasi milo vbrani
 Nakrat so zadoneli na vse strani.
 Da! čil si spet, in zdrav, in poln milobe,
 Kot bil si prejšnje dobe.
 Oh, pevec ljubeznjivi,
 Na mnoga leta naj te Bog nam živi!
 Da, prešlo je! A zdaj v radosti novi
 Zopet se vzpni na vejico zeleno,
 In novi naj glasovi
 Veselo zadoné, in zaželjeno
 Naj petje spet razlega se po krasni,
 A ne več jasni, mirni in veseli,
 Slovenski nam deželi.
 Oh, srca blaži, ki razpor jih draži,
 In kroti s petjem vzbunjene duhove,
 In svári izneverjene sinove,
 Ki gluhi in nesložni,
 Krvave rane vsékajo pretožni
 Nesrečni majki, ki zaman jih zove!
 Zapój nam, slavček ljubi,
 In časa več ne gubi.
 Zapoј nam, pevec zlati,
 Ne mudi se! Slovenija te mati
 Želi in kliče te; in glej, prvaka
 Med pevci zopet narod tvoj te čaka!

Z a m e j s k i.

Mladostne sanje

spisala Vanda

(Dalje.)

Solnce mi je posijalo v sobo skozi na pol zaprte vetrnice, vzdignila sem glavo, méla si oči in iskala okoli s pogledom. Da, tu je bil tintnik, tu sem imela peró, tu sem imela velik dnevnik, tam pri mizi, kjer sloni moja sinočna plesna obleka, sedel je nekdo, ki se je zval Stanko, a katerega nisem poznala, jaz sem pisala neki Zorki, katere tudi nisem videla nikdar; vse, vse takó živo, takó resnično, da ne morem verjeti, da ni bilo res. Da sem jaz poročila moža, katerega bi ne ljubila iz svojega srcá, kakó se mi more to še sanjati? Na onega zopernega človeka, na — Davorina sem pa mislila z ljubeznijo v sanjah, na onega, katerega sovražim, ha, ha, ha! —

Kriva je bila ciganka, samo ciganka teh mojih sanj ali dnevnik si vendar hočem pisati, ker sem že sanjala o njem. Začenjam s prorokovanjem stare ciganke od včeraj:

Meseca decembra 18—

Dobro igra svojo ulogo. Sicer nikakor, da bi verovala njenemu praznemu besedičenju, poslušala sem jo le, da sem se je čim preje odkrižala. In kako bi mogla verjeti to, kar mi je pripovedovala brezzoba starka?

Ha — ha! Tega pa že ne! Po njenih besedah je meni usojeno ljubiti človeka, katerega sedaj preziram! Ha — ha! Morda onega... lepega... Kako je afektiran in kako ošabno se vede po poti dobro vedé, da je lep. Cestokrat ima navado, da že od daleč ko nas zagleda, kopico učit. kandidatinj, potiplje polahko svoj ovratnik, da se prepriča je li vse v redu; neprenehoma pa si viha jedva vidne brke. In o tem človeku sem sanjala nocoj, da sem ga ljubila! brrr... in da sem bila poročena z drugim!?

Če je v družbi kakęga tovariša, smeje se, da pokaže dve vrsti belih zob, kateri vé, da mu dičijo lepa usta. Razen tega je pa tudi zelo prekanjen on — moja antipatija, kajti navadno pohajkuje le bolj z grdimi tovariši samó, da se njegova lepota bolje zapazi.

Sicer pa ima prav, da se vede tako ošabno; vsakdo bi ravnal tako, ako bi znal, da večidel tukajšnjega žentstva opazuje le njega, da jih je mnogo, ki se ne ozirajo prav nič na svoj ženski ponos ter mu opisujejo svojo ljubav v dišečih pismicih. V tem oziru priznam mu prav akoravno mi je zopern. Čakaj pticek; mene pa že ne pripraviš tako daleč, mene že ne omamiš kljub vsei svojej krasoti.

Pa kam sem zabredla? Da bi opisovala vedenje svoje antipatije? Škoda bi bilo lepe moje knjižice. Ciganka me je popolnoma zmešala s svojimi bedarijami. Spraviti moram, drugače kdo ve, kaj utegnem nocoj še zabeležiti...

Meseca januarija 18—

Oni človek mi je od dne do dne bolj zopern, osobito od predsinočnega večera, ko sem bila z bratom v kavarni. Sedela sva, neravno blizu a vendar vstric njega. Njemu nasproti je viselo zrcalo, v katerem se je ogledoval ves čas.

Zavzel je ves prostor pri neki mizi, kakor da bi bil doma; na jedno stolicco je položil palico, na drugo klobuk in rokovice, sél je pa na baržunast naslonjač. Pregledal je vse časnike, ktere je dobil, a vsakega le po dve minuti; menda ga nič ni zanimalo. Komaj se je naveličal tega, dá si prinesiti par „Damen“ in jame kaditi spuščevaje dim v kolobarjih proti ogledalu, a to vse iz tega namena, da bi se videl.

To vse sem opazovala skrivaj, in vidé, da ga opazuje tudi brat, vprašam ga: „Poznaš li onega človeka?“ „Le po imenu“, odgovori mi brat, „imenuje se Krasan!“

(Pride še.)

Čuvajte se opekline!

Spisal F. Göstl.

Kakor s špiritom, paziti se mora tudi pri delu z vsemi drugimi tekočinami, ki se lahko unamejo. Spominjam se na slučaj, ko si je neka deklica pridobila najhujše in smrtne opekline s tem, ker je zvečer pri luči snažila svoje rokavice z bencinom, prišla slučajno preblizo

nejši krepkejši zarod. Vedela niš kako kmalo zdahneš čisto dušo svojo. Upala si vedno in jaz — oh britka ironija, morala sem ti govoriti o bodočnosti, slikati ti prijetno življenje, ki te čaka s tvojo družino; a vedela sem, da te neizprosna smrt ne pusti, vedela, da so ti dnevi šteti, vedela, da nas zapustiš na veke. Na v e k e?! — Ne — ne proč grozna beseda.

V onem poslednjem trenutku, ko si zdahnila dušo svojo, premila mati moja polastil se me je obup. A čuj, v najvišjem trenutku zazvoni „Zdravo Marijo“. Skušena, vničena držeč mrtvo mater še za gorko roko zgrudim se na kolena — tako tudi drugi okolostojeci in vsi molimo glasno, v nebo segajoče Češčena Marija. In mir z nebes, blažen mir, napolni mi dušo, srce, tako da vidim materin duh plavati nad seboj. Edino to prepričanje, edino ta trdna vera obvarovala me je obupa, obvarovala grozne dušne praznote. Odnegli so truplo matere moje, a duh nje prost zemlske teže, čist, blažen ostal je pri meni. Gleda, me vodi me, me spodbuja, me varuje!

Mladostne sanje.

spisala Vanda

(Dalje.)

„Lepo ime, najbrže Slovenec ali ne?“ povrašem dalje. „Ne vem; nisem še slišal slovepske besede iz njegovih ust, navadno govori nemški“, odvrne mi brat.

Rada bi bila zvedela še kaj, a nisem hotela nadlegovati brata, ki je čital pazljivo. In vendar bi bila rada poizvedela je li Slovenec kajti oni hip, mislila sem si, da bi mi še manj ugajal, ako zanemarja svojo materinščino. Tak morda ravno ni! Saj mi je prijateljica, ki ga pozna, pravila včeraj, da zahaja na slovenske veselice. In — to pa je res čudno... plesala je celo z njim pa ne ve je li Slovenec ali ne. Pravila mi je celo, da se plesalkam le klanja ko izvoli plesati in kakor se molče zavrti, tako jo molče spremi do njenega prostora. Kar mi je še pravila mi ugaja, le žalibog, da jej ni koristilo. Škoda, da me ni bilo tam. Interesanten se je moral res zdeti oni hip, ko mu je stopila na kurje oko, kakor sluti ona.

Ha — ha! Radovedna kakor jaz, hotela je poizvedeti je li Slovenec, zato mu je stopila pri plesu na nogo, da bi vsaj na njeno opravičenje izdal materini jezik. Ali vse zaman! Tudi tukaj jej je splaval up po vodi, kajti še preje nego ona svoj: „Oprostite gospod!“ izustil je on svoj: „Pardon!“ in konec je bil njihovega pogovora. Čuden človek! Kdo ve, zakaj ne govori niti kadar mora, se li boji žensk? Pa nè; ako bi se jih bal, bi ne prišel k plesu niti z njimi v dotiko. Poskusiti bi bilo treba še nekaj! Kdo ve, kaj bi napravil, ako bi mu kaka plesalka odrekla plesati. On ki se vede tako prevzetno, bi mogoče ne odšel ravno molče, drugače je človek, ki ni za žensko družbo, človek tedaj, ki ni vreden, da bi jaz mazala svoj dnevnik o njem, opisuje njega lastnosti.

Meseca februarja 18—

Sama sebe ne umem; ne vem mi je li vsojeno ali kali, da najraje beležim o njem, katerega zovem le svojo antipatijo. Ne vem kako je to, vedno se mi dogaja kaj takega, kar smatram, da je vredno, da se zabeleži, akoravno ni nič zanimivega. Tudi danes ni nič posebnega, a zdi se mi nekam čudno tako, da bi to čudo rada komu razodela — a komu? mami? Čemu; kaj to njo briga? Najbolje, da se nekoliko pomudim v svojem dnevniku, ki sprejema med svoje liste vse, in ki ne ugovarja mojemu mišljenju naj li pišoča sodim prav ali krivo. Ne vem kako bi si tolmačila ta le slučaj.

Ravno on, moja antipatija, naj bi mi bil vis-avis; še tega bi nedostajalo. Ako je to istina, ne bodem mogla več niti k oknu, drugače bi si lahko domišljjal, da sem se tudi jaz zatelebila vanj do ušes. Res, prav jezi me. Ni dovolj, da ga srečavam po štirikrat na dan, še v mojo bližino ga je bilo treba. Zvoni? . . . Kdo pa je sedaj? Človek nima res nikoli miru, kakor samo takrat, kadar spi.

Pozno je že, pa naj le bo; to moram še zabeležiti. Zadovoljna sem, da je pretrgal moje pisanje prihod moje prijateljice. Včeraj sem pisala, ker mi je bilo dolgočasno, a sedaj zato, ker se mi je dogodilo nekaj izrednega. Sedaj lahko pišem, motil me nihče ne bode, ker je že ura pozna, nikdo mi sedaj ne bode provzročil, da skrijem svoj dnevnik. In tudi včeraj bi enakega ne storila, ali bila sem primorana; prijateljica me je prosila, naj idem z njo k šivilji.

Odrekla sem jej, češ, da je predaleč; naposled sem jej ustregla ko sem zvedla, da se je preselila v hišo meni nasproti. „Pridi, pridi“, rekla mi je, „seznanila se bodeš z gospodično Jurovič, ki stanuje še le nekaj dni, pri mojej šivilji. Zelo prijazna je, pokazala mi je svoja ročna dela; mogoče jih bodeš videla tudi ti, vem, da ti bodo ugajala!“

Tako mi je govorila prijateljica, dokler sem privolila, se odpravila in odšla. Mudili sva se dolgo; predstavljena sem bila oni gospodični, pogovarjali sva se o marsičem. Nekaj so zvedele one od mene, a še bolj zanimivega jaz od njih. Gospodična Jurovič je rojakinja gospoda Krasana, katerega pozna še izza mladih nog. Veckrat jo pohaja; tudi včeraj popoldne, ko sem ga videla, vstopiti je tedaj posetil njo. In posetil jo je najbrže tudi danes in pa še ravno takrat. Skoro da me jezi, ker sem šla včeraj s svojo prijateljico, srdi me, da se mi je moralo pripetiti kaj takega — pa ravno meni. Srdi me? jezi? Ne; ako dobro pomislim — še zadovoljna sem,

Zadovoljna sem, da je prijateljici primanjalo blaga za obleko; morala je zopet v prodajalnico in ker jej je bilo prepozno, je naprosila mene, da je nesem danes zjutraj njenej šivilji. Ustregla sem jej — zakaj ne? — Joj, kako me jezi! Kaj? Saj ni res! Prav zadovoljno se čutim, čeravno sem se mu pokazala jako nerodno.

Kak slučaj! Ravno takrat ko sem hotela iz veže nasprotne hiše, mi je prišel nasproti on. Skoro bi se bila zadela. „Oprostite gospica“, rekel je on. Ne vem, kaj se

že godilo oni hip z menoj; nekaj sem imela zavitega v roki in to mi je padlo na tla. On mi z lahnim smehljanjem vzdigne in vrne. Odvrnila sem mu s kratkim: „Hvala!“ in nemudoma odšla.

Par korakov in bila sem v veži svoje hiše. Ne vem, kaj me je sililo, ozreti se v ono vežo, iz katere sem ravno prišla. Zopet sem osramočena zbežala v prvo nadstropje in jezilo me je, da sem se ozrla, kajti on je stal še v veži in me videl; kdo ve, kaj si bode mislil?

Kaj je učinil vendar oni človek mojemu srcu, da od onega hipa, ko je naju slučaj pripeljal v bližino, mi ni več tako zopern?

Ne domišljam si ničesar, vendar bi jako rada vedela zakaj, čemu je gledal za mano, ko sem ga ostavila.

10. februarja 18—

Danes petnajst dni sem bila pri prijazni gospici Jurovič. Obljubila sem jej, da jo v kratkem posetim in zato sem hotela izpolniti danes svojo obljubo. Gospodična sprejela me je z radostjo. Bila sem delj časa pri njej; pogovarjali sve se o raznovrstnih stvareh, povedali marsikaj, kar se nama je zdelo potrebno. Naklepetali sve se toliko, da nisve niti zapazili nastopivšega mraka. Hotela sem se posloviti, ali gospodična se je branila, češ, da me spremi do vežinih duri. Tu sva se še nekoliko ustavili in gotovo bi se bili še pogovarjali, ko bi jaz ne zagledala od daleč njega — Krasana. Ne ožrši se nanj, poklonila sem se gospodični Jurovič in odhitela sem domov, zadovoljna, da me je gospod Krasan videl s svojo prijateljico.

Zakaj?

Zakaj hitim, grobovje tiho,
Jaz vsaki dan med vrste tvoje —
Saj tukaj otec moj ne spava,
Drugod je grobič majke moje.

Pokladat hodim vence sveže,
Spominov vence na gomilo,
V katero so srcé zagrebli,
Ki je v življenji moje bilo. —

Kristina.

Kumica.

Spisala Trnjevka.

„Križ božji — kam bom ž njimi — kako jih oddal, vzdihnil je oče Prokop, ko je zvedel da se mu je porodila šesta hčerka. Sosed Vid ima samo dve pa jima trda gre za snubače. Dandanes vpraša vsak le po petičnih — koliko je cvenka — blago srce, zdrav razum, pridne roke, to jim je deveta briga. Ko bi imel same dečke, bi me ne skrbelo, če se pa dekle porodi, prinese s seboj devet skrbi. Vsaj pravim, kam bom ž njimi in kje in kako naj jim dobim dote?“

Glej, glej mislila sem, da si nekoliko pametnejši od današnjih očetov pa vidim nisi dosti boljši, o glasi se pri

oknu sloneča modra kumica. Kako in kakšne dote našteješ svojim hčeram to toraj ti dela preglavico! In čemu že zdaj nepotrebne skrbi zaradi snubačev? Smešno! — To je vendar še prezgodaj. Hočem te pa opozoriti, nadaljuje kumica, na najboljšo doto, s katero lahko omogočiš da bodo hčere srečno in zadovoljno živele, si pošteno svoj kruh služile; če prav brez snubačev in ženinov. Znano ti je, da žensko število narašča bolj in bolj, razun tega je še mnogo samcev bodisi da se boje nesrečnega zakona ali da jih ne veseli družinsko življenje — iz česar sledi da se ženska mora sama preskrbeti. Sramotno bilo bi pač, da bi roke križem držala, brez dela pohajkovala ali v lakoti čakala na kakšnega ženina kakor loterist na svoje stavljene številke med tem pa bi čas potekal; zato bodi tvoja prva in najsvetejša skrb, dobra vestna odgoja, ki naj bi se popolnevala v tem, da bi bila še mnogo natančnejša od deške vzgoje. Pred vsem ne sme deklica oziroma sestra nikdar slutiti ali celo čutiti da bi bila manj važno bitje nego nje bratec, žalibog da se v mnogih družinah v tem prav pogostoma greši ker se, če tudi še tako zanikrni deček višje ceni, — kakor najpridnejša deklica. Dalje naj se ne vznemirja samo pri dečkih čut samo zavesti, marveč tudi pri deklici ter jo napeljuje k samostojnosti, krepki v odločnosti in pogumu. Vrh tega naj ne zabi pri vsaki priliki navduševati jo v ljubezni za svoj mili narod slovenski ob enem je tudi važna naloga dobre, skrbne matere hčerko pridno vaditi v gospodinjstvu in drugih domačih delih.

„Toraj hočeš reči“, oglasi se Prokop, da „bodi ženska popolno samostojno bitje; pomisli da je to nemogoče pri sedanjih socijalnih razmerah, ker je vendar ženski delokrog še jako omejen“.

„Ženska je in mora biti samostojno bitje“, zavrnila ga je kumica. „Misliš li, da bo trajno mogoče nekatere vrste ljudem koristolovcem zadrževati svetovni napredek? Nikakor ne.“

„Pa čemu ženski samostojnost ker je nje naravni poklic: mati, soproga, gospodinja?“ seže Prokop v besedo.

„Omenila sem že zakaj ni možno vsaki slediti svojemu naravnemu poklicu mar-li ni vsled tega sveta dolžnost vplivnih krogov, ponuditi ženski priliko, da si poišče potem svoj delokrog, da nastopi v njem kakor koristen ud človeške družbe in si pošteno svoj kruh služi?“

Resnični napredek, prava omika je možna le tedaj, kadar se ženski ne bode več zapirala pot do višje omike in višje stopinje v javnem življenji.

Kar je pogovor v ožjem pomenu: da žena pri hiši tri vogle podpira to naj velja tudi v širjem pomenu za ženstvo pri narodu.

In ti ljubi Prokop preskrbi svojim hčeram vsaj tako izobražbo kakoršno je pri nas doseči možno, to bodi najlepša dota tvojim hčeram, katere ne bo možno ne napraviti ne izgubiti.

Po taki doti vpraša navadno pameten, moder, nesebičen mož, čigar srce je napolnjeno s pravo čisto ljubeznijo, ki je podlaga srečnega zakona. Ker je pa takih snubačev jako malo, je zatorej umestneje, da si hči s svojo pridobljeno duševno doto poišče rajši primeren delokrog,

Naposled je deklica utihnila za vedno.

Zvezdice so se smejale, in vetrec je šumel in šumel v gluho noč, ko je mala duša odplula u nebesa.

V sobi je brlela mrtvaška luč, malo, izmučeno, mrzlo truplo je počivalo in onemogla mamka je v nezavesti ležala na podu pri hčerkinini posteljici

A malček!

Takoj od začetka so ga bili poslali od hiše k sorodnikom; a tam so imeli velik križ z njim, ker ni bilo mogoče vtolažiti ga brez sestrice.

Po njeni smrti, ko so bili doma že vse lepo prekadili in očistili radi bolezni, se je vrnil z nado, da se bode zopet igral z deklico.

A ni je bilo.

Klical in upraševal je; a ni je bilo! Mamka ga je tolažila, ali izguba mu je bila neznosna. Seveda ni vedel kaj je smrt; a klical je in jokal in kričal vse dni za sestrico. V malem srcu je vendar slutil nekaj nedoločnega, groznega, in zvečer se je tiščal le matere.

Zanj ni bilo več nobenega tolažila. In vendar otroci tako lahko vse pozabijo! Naš deček pa ni mogel. Niti jesti se mu ni ljubilo več. Srdil se je in kričal, da je postajal že silno siten. Domače je začelo že skrbeti radi njega.

Po srdi in po kričanju se je zatekel v kakov kot žalosten in utrujen ter tam jokaje klical in klical sestrico, dokler ni zaspal v solzah.

Neka dobra deklica, katero sta prej trpela zdaj pa zdaj v svoji družbi, se mu je enkrat približala, da bi ga tolažila. Vbogemu dekletu se je revček smilil.

Milo se ji je storilo, videl ga v solzah.

— Molči, molči! mu je rekla. Ne jokaj več, saj bom jaz pri tebi, da bova skupaj igrala.

Deček se je srdito razkoračil pred njo, pesti stisnil, zamižal, glavo stresel in zakričal na vse grlo:

— Kedar te nečem, kedar te nečem!

Hotel je reči: Kedar pravim, da te nečem, te nečem; a ni znal sirota!

Deklica je silila s tolažbo, a on razkačen se je zagnal v njo, suval jo in tepel.

Deklica, dobra deklica, užaljena do duše, je nesla obe pesti k očem, skrivila usta in udarila v glasen jok.

Počasi in jokaje se je pobrala domu.

A deček videl jo tako, se je vendar upokojil, nesel prste k ustecam, glavo sklonil nekoliko in gledal izpod lobja za deklico.

Naposled je prišel konec tudi žalosti, kričanju, solzam in malčeku ob enem.

Bolezen ga je zgrabila kar čez noč. V štirindvajsetih urah ga je umorila med groznimi bolečinami....

In konec je bilo drobnemu življenju.

Žal obeh!...

Kje je zdaj materino veselje? kje nje nada in ponos? Kje veselo kričanje? kje zgodnje modrovanje, kje šala, kje šumni smeh, razlegajoč in zvoneč kakor glas zrebrnega zvončka?....

Črni oblak nesreče se neprestano vlači sem ter tja in ne uprašuje kod projektira temno senco.

Smrt divja od vrat do vrat. Slepá je in neizprosna; vsejedno je zanjo, če zadene osemdesetletnega onemoglega starca, ali pa komaj povojev oproščenega bujno cvetočega malčika!...

Ah ta smrt!...

ab

Mladostne sanje.

Spisala Vanda.

(Dalje.)

Mesec marec 18—

Danes je nedelja. Poležala bi bila gotovo nekoliko delj časa v postelji, ko bi se ne ustrašila svoje matere, ki mi je žugala, držé v roki z vodo napolnjeno časo, da me polije, ako brž ne vstanem. Kar zbala sem se in pozneje sem bila prav zadovoljna, da sem se udala svoji usodi in skočila brzo s postelje a ne radi tega, da bi mi zona ne pretresla udov, ampak zato sem bila naposled izredno vesela, ker sem videla njega, kar bi se gotovo ne primerilo, ako bi mi mati ne zapretila. Ker vem, da ugodim tudi svojemu dnevniku, ako mu razodenem kako da je bilo mogoče videti njega že zjutraj, koj ko sem planila s postelje, hočem mu privoščiti še to skrivnost.

Skočivši s postelje, vleklo me je nekaj k oknu. Odstranim nekoliko zaveso in polukam na ulico. In glej! Slučaj! Ravno isti hip je vstopil on — gospod Krasan — moja nekdanja antipatija v vežo nasprotnega poslopja. Mal kovčeg je nosil v roki. Kar zamislila sem se, a koža, ki se mi je ježila, opomnila me je, da nisem baš v kožuhi. Naglo se oblečem, popravim nekoliko razmršane lase in zopet stečem k oknu; hotela sem ga videti, ko bi izstopil, kajti najbrže se je šel le poslovit k gospodični Jurovičevi svoji prijateljici. Čudno se mi je zdelo tudi to, kajti zakaj se ni poslovil od nje že včeraj, ko sem bila jaz ravno pri njej. Na ta način bi bila lahko zvedela kam pojde. Mogoče pa, da ga je še-le pozno presenečila kakova brzojavka. Dolgo časa sem tako skrivaj pazila na ljudi, ki so prihajali iz one veže, iz ktere je imel vsak hip izstopiti tudi, oni ki mi je bil predstavljen še-le pred kratkem — in — in —

Dolgo se je mudil, zato se premislim, da bi bilo bolje, ako se še preje umijem in toliko spravim svojo zunanost, da bi lahko odprla okno in se naslonila nanje. Ko sem bila spravljena, pokazal se je v veži. A tukaj? Ha — ha! Danes se debelim samega smeha. Sedaj me ne skrbi več moja včerajšnja nerodnost, kajti njegova neokretnost se je pokazala danes še huje. Revež! Ha — ha! To ni vsakdanja stvar, pa če bi tudi bila, če bi kakega drugega zadelo kaj sličnega, ne bilo bi mi na tem prav nič ležeče ali pripetilo se je baš njemu — ošabnežu — ha — ha! Zaupaje to svojemu dnevniku, se lahko še kedaj nekoliko posmejem, predstavlja se si oni prizor.

Ha — ha! Še pisati ne morem, kajti od samega smeha so mi solze privrele v oči. Kljub vsemu temu ljubi moj dnevnik, sprejmi še te le vrstice v svoje varstvo!

Še v veži je bil, ko me je zagledal slonečo na oknu in menda je pričakoval, da se srečata najina pogleda, da bi porabil priliko in se odkril.

A glej — osoda! Debeluhasta ženska, ki se je komaj zibala po cesti, pride mu prav takrat nasproti in rezultat vsega tega je bil, da sta trčila skupaj; on s kovčgom, ona s košem. A to ni bilo vse! Naenkrat so privreli radovedneži, ki postavši se v krog, okoli obeh neokretnežev, so komaj stali po koncu od samega smeha. Na tleh je ležalo nekaj rumenjakov, solate, korenja, ki je padlo iz koša; a nesreča se ni pripetila samo debeli kuharici, ampak tudi njemu ošabnemu gospodu Krasnemu.

Iz kovčega, ki je odprt ležal na tleh, padla je krtača in par klobas, drugo je k sreči ostalo notri.

Vse to sem jaz opazovala iz prvega nadstropja. Položila sem roko pred usta in se smejala v pest, kajti nisem se mogla zdržati smeha. Videla sem, kako je on — gospod Krasan, rdeč kakor puran, pobral svojo krtačo in klobase, potem pa se je zmuznil iz množice, ki se mu je rogala za hrbtom. Iznebiti se je hotel menda vragove žene, ki ga je psovala z raznimi priimki, ker jej ni poplačal razbitih jajec. Še parkrat ga je zaklela, potem se tudi ona mrmraje odpravila domov. Ljudstvo se je razšlo, mogoče že pozabilo na dogodljaj. Sedla sem na divan in se še dolgo smejala, kakor se še vedno, kadar se zmislim. Sedaj mi je žal, da nisem zbežala koj od okna, vsaj bi med tujimi obrazi se ne sramoval, kakor se je, mené da slonim morda še vedno na oknu. In sedaj? On je odšel, odnesel s seboj vse spomine, ktere kmalu pozabi in z njimi pozabi tudi svoje znanee — pozabi tudi mene. A meni? — — — ostal mi bode morda še dolgo v spominu. Dal Bog, da ne!

Mesec april 18—

Še sedaj sem zaspana! Vstala sem še le sedaj, akoravno je že najmanjša ura. Danes ni prišla mati, da me polije z mrzlo vodo, kakor pred mesecem dnij. Tako trdosrčna ni, da bi mi ne privoščila nekoliko počitka, ako vé, da ga zaslužim, kakor sem ga prešlo noč. Sicer nisva prišli tako pozno domov, a kljub temu sem spala malo; zatisnila sem oči še-le proti jutru. In zakaj? Imela sem ga vedno pred očmi, mislé, da sem poleg njega pri veselici, kjer me je presenečil. Početkoma nisem niti verjela svojim očem, ko se mi je poklonil. Kako sem se ga razveselila, spoznavši, da je res oni, kterega nisem več upala videti, kteri, sem mislila, da se niti več ne vrne sem v L. Srce mi je bilo močnejše, ko sem ga zagledala — a sama ne vem zakaj. Le to vem, da mi ni več antipatičen, ampak ravno nasprotno — zelo simpatičen. Govorila sem z njim le parkrat in takoj mi je ugajal. Žal mi je bilo, da sem ga v svojem srcu tako prezirala, tako črtila in skoro zaničevala. A zakaj! — — Bila sem pravi otrok. Od 11. marca nisem govorila z njim do sinoči. In kako tudi? Saj ga ni bilo tukaj v L., ampak se je še le sinoči povrnil iz T. Za-

gledala sem ga koj, ko je vstopil v dvorano; najina pogleda sta se srečala in vendar nisem mislila oni hip, da bi to bil on. Kako sem se začudila, ko me je prijazno pozdravil in stisnil roko, kakor ne stisne ravno vsakdo. Nekaj sem čutila oni hip; vse, kar mi je pravil, poslušala sem s pozornostjo, vse kar je izustil me je zanimalo, kakor da bi zadevalo le mojo osebo. Spomnil me je onega prizora in povprašal, ako mi je še v spominu. Delala sem se nevedno, naposled pa kakor, da bi mi jedva došlo na um, sem odgovorila: „Da, da, spominjam se nekoliko, pa ne vem kaj se vam je pripetilo, kajti oni hip poklicala me je mati in oditi sem morala od okna. Drugega nisem zapazila nego to, da se vam je dogodila neprijetnost, kakor nekaj nama dyema, med tem, ko ste me hoteli pozdraviti.“ „Da tako nekako je bilo, vendar s tem razložkom, da sem se takrat, ko sem trčil z vami, gospodična, smatral med najsrečnejše zemljane, a drugič prav nasprotno.“

Tako nekako mi je pravil sinoči. Predstavila sem ga svoji materi in menda je s svojim simpatičnim vedenjem jako ugodno uplival na njo, kar sem spoznala v tem, da ga je povabila naj nas kedaj poseti. S tem me je jako razveselila in sedaj komaj pričakujem ure, da dojde k nam.

Meseca majnika 18—

Gospod Krasan je skoro naš vsakdanji gost. Kako se ga veselim, kadar ga pričakujem. Neko tajno nagnenje, kteremu se zaman prizadevam upirati, vleče me k njemu, v bližino onega, kterega žalibog čutim, kako pristrčno, čisto in odkritosrčno ljubim. In vendar! Akoravno govorim v njega navzočnosti manj nego navadno, sva si postala kljub temu dobra prijatelja.

Z mano je jako prijazen in vidi se, da nisem mu indiferentna. Navadno nam dela družino zvečer in o lepih večerih porabiva priliko, da odideva z materjo šetat se.

Oh! Ko bi on vedel, kako ga ljubim! Njegova podoba plava mi vedno pred očmi; on mi je najdražji, kajti le njega morem ljubiti z vso močjo svoje duše. Kako srečno bi se imenovala, ko bi me le količkaj ljubil! (Pride še.)

Moja babica.

Spisala Marija Ana.

Kako smo ti hiteli otroci naproti, ko smo te zagledali priti izza vogla hiše. Vidim še zdaj, babica moja, tvoj dober nagubani obraz, tvoje srebrne lase, tvoje mile oči, kako si nas srčno objela vse po vrsti: Nado, Veró, Vido, Milana. S kako ljubeznijo je počivalo tvoje oko na naših plavolasih in kostanjevih glavicah! In mati moja, kako se je veselila tvojega poseta, saj se ni bala, da bi se babica jezila, da dobi otroke zamazane, razčesane, kuhinjo v neredu, sobe razmetane. Oh kako se je pazilo na to pri nas, posebno, ker smo vedeli, da babici to silno ugaja.

Črna pika.

Kakó je vse lepó! Priroda krasna
Vse krog in krog razvila je bogato
Zaklade svoje, in nebésa jasna
Čez njé z usmévom sipljejo luč zlato.

A glej mi béle, gledaj mi nevolje!
Gorá če občudujem kras i diko,
Če senčne gaje in če bujno polje,
Nakrát zazrem pred okom črno piko!

Kakó je lep in mil moj dol zeleni
S košatim drevjem, z reko mu veliko!
A kaj ves kras njegov pomaga meni?
Ko gledam vanj, zagledám črno piko.

In nebo gledam, zemljo čudapolno,
V blestečem krasu sliko zrem za sliko.
A kaj, a kaj! okó megleno, bolno
Povsod mi vidi ono črno piko!

Ne more motno ti oko vzivati
Krasot, ki kaže lepa jih narava;
Kakó radosti naj udá se zlati,
Če jasna duša ni, in ni ti zdrava?

Zamejski.

Mladostne sanje.

Spisala Vanda.

(Dalje.)

1. junija 18—

On me ljubi! Kdo je srečnejši od mene? Ah, Davorin, kako te obožujem! Doletela me je največa sreča. Čiganka je vse pogodila. Kdo bi si bil mislil?

Včeraj je prišel k meni in sicer baš takrat, ko sem bila sama doma. Dolgo me je molče opazoval, potem stopil k meni in razodel svojo ljubav; objel me je in pritisnil na svoje prsi — in — — — ah — — — blaženi trenutek — — — pritisnil je vroč poljub na moji ustnici. Prvi in zadnji?

23. julija 18—

Dolgo je že odkar se ljubiva in nihče ne ve za to kakor midva in moj dnevnik. Zdi se mi, da se od dne do dne imava rajša; jaz živim le za njega. Materi noče, da še povem.

Mesec september 18—

Že mesec dnij, odkar ga ni bilo pri nas. Včeraj zjutraj grede na sprehod, sem ga srečala; šel je mimo mene, ne da bi me pozdravil, obrnil je celó glavo v stran. A zakaj? Kdo ve! Kaj ima z menoj? Koga naj povprašam? Sinoči sem zvedela, da je koketiral z neko bogato gospodično. — Ona je tedaj vzrok, da je mene pozabil; radi nje se me tedaj izogiblje?

In danes popoldne? Oh, še vedno mi je v spominu oni trenutek, one rezke besede, katere je porabljal v svojem pogovoru. Kako me je zbadal! Ko bi bila ve-

dela, da se pripeti kaj takega, gotovo bi ne odšla k Jurovičevi. Niti pol ure za mano došel je on in spravil s svojim prihodom sebe in mene v zadrego. Na njega navidezno prijazen pozdrav odzdravila sem tudi jaz s prijaznim poklonom. A v tem, ko mi je srce krvavelo, sem se smejala v njegovi navzočnosti, da bi se le ne izdala prijateljici njegovi. Za nekaj časa se je ona odstranila. Z njenim odhodom utihnile sva tudi midva, on je čakal najbrže, da začnem jaz, a jaz istotako. Naposled me s sarkastičnim smehljanjem vpraša se li zabavam z gospodom Liparjem. Jaz sem kar ostrmela. Ime mi ni bilo neznazno. Videla sem je že nekje napisano in sicer v onih pismih, katere sem dobivala o božičnih praznikih. A kako ve on vse to, saj nisem o tem omenila nikomur nego svoje prijateljici, s katero ni še niti znan. Kdo mu je tedaj povedal?

Ko bi le znal vsaj resnico, pa da se jaz z njim zabavam, saj ga poznam le malo in odkar mi je jel pisati, kar obračam glavo, ako ga srečam. Molče sem ga gledala, beseda mi je zastala na jeziku, kakor da ne smem ugovarjati njemu, katerega ljubim. „Spravil sem vas v zadrego, kaj ne gospica, ker gotovo niste slutili, da bi jaz kaj takega vedel. Ni še tako skrito, da bi ne bilo očito, vse se zve, draga moja gospica“, rekel je ironično.

„To vse je laž, vse le laž, Davorin, — g. Krasan. Kdo je dotična oseba, ki vam je napolnila glavo?“

„Dotična oseba je značajna, ker se ne igra z dvema srcema ob enem, — ker ne vodi za nos dveh možkih, kakor ste vi. Ona oseba ne laže, ker vas je videla večkrat z lastnimi očmi!“

Ah Davorin! Ne veruj — — — ne verujte tega g. Krasan*, ugovarjala sem jaz.

„In ko bi bilo samo to“, odgovoril je ironično, „a drugo je še zlobneje, kdo bi si bil mislil, da me tako opravljate pri svojih prijateljicah — — to je jako grdo od Vas!“

„Gospod Krasan! — — Molčite! — Preveč! — — — Sramujte se, da verjamete slabim jezikom, a meni ne!“ rekla sem srdito.

„Seveda! Nedorozni ste v tem! Ha — ha! — Uboga revica, prav smilite se mi! Jaz mislim, kar hočem in verujem, ker vem, da oseba, ki mi je pravila vse to, nima vzroka, da bi ne govorila resnice. Za nos ste me vodili dovolj časa, več me ne bodete; čudim se temu, da ste se upali govoriti z menoj, med tem ko sem vam tako antipatičen; med tem ko trosite okrog, da sem jako surov, razuzdan in neotesan. Tako menenje ste imeli o meni pa ste mi hlinili ljubav — grda neznajnost!“

Hotela sem še nekaj izustiti, ali vrata so se ravno kar odprla in spremeniti sem morala srditi obraz v smejajočega, veselega, kajti prijateljica je vstopila.

Kaj sem trpela oni hip ne morem popisati, a kljubu temu sem se smejala in govorila jako šaljivo, akoravno sem v srci čutila grozno bolešč. Uboga jaz! Še pol ure je ostal tam, potem pa se od obeh prijazno poslovil in odšel. Prijateljica mi je povedala, da še nocoj odpotuje domov. Morda se niti več ne vrne. Sklenila sem, da ga

nočem več ljubiti, da ga hočem pozabiti. A kako? Saj ga ne morem! Kako naj bi pozabila in še celo sovražila onega, katerega sem nekdaj ljubila z vso strastjo! O ne, ne Davorin! Ni mi možno, pozabiti te, akoravno me ti črtiš! In zdaj, ko to pišem, je on že morda odpotoval, veselil se bode, a jaz se ga bodem žalostno spominjala; otožno spominjala onih srečnih trenutkov, katere sem vžila poleg njega. Ah! Pozabiti ga moram, pozabiti! Vse kar me spominja njega, hočem uničiti. Nočem, da bi me posušena cvetka spominjala časa, ko mi jo je še svežo utaknil v glavo ali pripel za pas. Čemu bi hranila vse one listke, na katere je on zabeležil kaj takega, kar me je takrat jako razveselilo? Čemu naj bi hranila vse ono uvelo cvetje, ki me le spominja lepih trenutkov krasne minolosti?

Mesec oktober 18—

Pozno je že, a spati ne morem. Ti ljubi moj dnevnik, si mi še najiskrenejši, ker poslušas žalostne in vse se dogodke. Dovolj, da zabeležim par besedij, ki mi vtolažijo in pomirijo bolno srce. A kako naj ti napišem vse to? Ah Davorin! Davorin! Zakaj mi greniš življenje? Oh, zakaj te moram tako ljubiti, da mi brez tebe ni živeti; z mislijo na te ustajam in z mislijo na te vlegam se k počitku. K počitku? O ne! Kako mi je možno počivati, kako zaspati, ko mi v glavi roji tisoč in tisoč mislij, ki me spominjajo njega — — — breznačajnega.

Ah Davorin! Zakaj si poslušal zlobno osebo, ki je vsejala v tvojem srci sovraštvo do mene, tvoje nekdanje Dragice? Ne sodi me krivo Davorin! Glava mi če počiti! Meni ni živeti; ko bi le s čim zakrivila, ne bilo bi mi tako žal, srdila bi se le, da sem si sama vzrok, ali tako, ko vem, da nisem kriva tega, česar me on dolži, s čemur so mu napolnili glavo. Kdo ve, kje je sedaj? Zatopljen in za trdno uverjen v obrekovalne besede one opravlјivke, se gotovo nikoli ne spominja mene in če se zmislj — tedaj gotovo ljuto zaškriplje s svojimi zobmi in me na tihem kolne; po nevednem preklinja ono, ki ga še vedno ljubi.

Še vedno ljubi? Je-li to istina? Da! Še vedno ga obožujem, še vedno z nestrpnostjo hrepenim po onih srečnih trenutkih, katere sem vživala ob času večernih sprehodov poleg njega.

Vesetje mi obdaje ves obraz, ako mislim na prelepo minolost in spremeni se mi v tugo ako se zmislj krute sedanjosti. Vem, da me več ne ljubi, vendar hočem ga ljubiti kljub temu, da, ljubiti do smrti, kakor sem mu obljubila nekdaj — takrat, ko me je naučil ljubiti, takrat, ko se mi je dozdevalo, da slušam angeljske glasove, ko so mi donele njegove medene besede na moje uho. In kdo mi more prepovedati — ljubiti njega — svoj vzor? Zvesta mu ostanem, če me tudi zdaj črti in toži razžaljenja, katerega mu nisem nikoli prizadela, ker sem ga preveč oboževala, preveč spoštovala, preveč ljubila in preveč ljubim! Ah Davorin! Povrni se v moje naročje! Ne prosim te ljubezni, ampak le tvojega prepričanja, da veruješ v me.

Kdo je oni, ki je provzročil razrušenje najinih vezij? Gorje mu bode, ako zvem, kdo je, kajti maščevati se hočem, akoravno je osveta grda, zame bode sladka. Čemu se vedno spominjam časov, ko sem ga še nestrpnost pričakovala, ko sem zatrepetala po vsem telesu, čutě kako mi je stisnil roko, čutě pogled njega milih očij? Zakaj živim, ko trpim, ko me tako grozno muči srčna bōl, ki ne ozdravi tako hitro, ne mine tako brzo, ki me skeli — — — skeli — — — kakor da bi se me kdo najpreje dotaknil z žarečim železom in me potem ravno tija polil z mrzlo vodo.

Mogoče pa da te vendar kedaj zabim. Upanje me še oživlja, krepča — upanje, da ga pozabim. Gorje, ako bodem morala še dolgo prenašati bolečine zanj, ki se je z menoj le igral, ki me ni ljubil, ki se je z menoj le kratkočasil. Čemu bi morala ljubiti onega, kateremu ni mari je-li moje nagnenje resnično ali ne, ni mari, kar čuti moja duša, sploh ne ve, kaj mi je bil.

Zakaj moram biti ravno jaz tako nesrečna? Zakaj mi moja ljubezen ne more pridobiti njegovega srca?

Zapuščena sem, ločena z vsem od svojega ljubljence in vendar ozrši se proti nebesom, navdaja me upanje, da ga bodem še kdaj videla, še kdaj z njim govorila, predno umrjem, predno ga pozabim.

Pozabim? Ah! Kako mi bi bilo možno zatreti bolest prve ljubezni, ki je v meni ukoreninjena tako globoko, katero je provzročil le on, ki nima o njej niti pojma, drugače bi ne rekel, da ga nikoli nisem ljubila, da sem ga vodila za nos. In kako krivo sodijo oni, ki menijo, da čas ozdravi vse — tudi srčno bolest. Jaz se protivim temu iz lastne izkušnje.

Mesec november 18—

Ravnokar mi je došlo pismo, ki mi daje premišljati, zakaj je osoda človeku tako nemila, zakaj mora mene ljubiti človek, ki mi je zopern in zakaj moram jaz ljubiti človeka, ki me prezira. Oh! Ko bi bil oni list njegov, kako bi hlastnila po njem, a tako ga niti ne čitam; čemu tudi? Bode mi možno olajšal moje trpljenje? Morala bi biti izredno vesela, da bi čitela oni list, v katerem se mi izraža zvestoba, katero mi je nekdaj prisegal moj Davorin. Kako naj čitam ta list med tem ko ljubim drugega? Zadovoljna bi bila, ako bi sedaj dobila le prijazen pogled, ako bi zaslišala mili glas. Dovolj bi mi bilo! Kako presrečna sem bila, če me nihče ni motil v njegovej družbi, kjer sem mu prostovoljno smela gledati v izraziti obraz.

Moje srce ostane odslej prazno, zapuščeno in opustošeno in zazdi se mi kedaj, da nima niti močij, da bi še bilo. Oči so mi suhe. Nič me ne veseli; nikamor ne grem, čemu tudi? Saj njega ni več tukaj — — daleč je — — daleč — — a brez njega je tukaj za me vse prazno.

Edino tolažbo nahajam še v molitvi, s katero se obračam do Boga s tem, da ga prosim, da bi obvaroval in izpolnil vse srčne želje onemu, za katerega mi še vedno bije bolno srce.

Mesec februar 18—

Da, tudi jaz sem se dovolj spremenila. Moj lanski dnevnik spričuje marsikaj, kar me dela sedaj, ako ga čitam, le smešno. Dnevnik govori o marsičem, predstavlja mi žalostne in vesele dogodljaje iz šolskih let, a končuje z besedami, ki pričajo, da mi srce ostane odslej mrtvo za vsako živo bitje. Ali sedaj? — — Rojijo mi druge misli po glavi, kajti srce goji mi nekaj takega, ki mi moje nekdanje menenje popolnoma predrugači. Nekdaj sem ljubila in ta-le prva ljubezen se je vsadila v moje srce tako, da mi niti ni možno izruti iz njega vseh korenin. Čestokrat se mi vzbujajo spomini na onega, katerega bi morala sovražiti, na onega, poleg katerega sem vžila toliko srečnih a vsled katerega tudi mnogo neprijetnih trenutkov. Ti spomini se ne oglašajo le ko je krog mene vse tiho, ampak še celó takrat, ko si s svojim posetom nekdo upa me razveseliti, kogar navzočnost me pa dolgočasí, dasi sem gotova, da me dotičnik ljubi in kojega pomilujem, ker mu ljubezni ne morem vračati. Mislila sem, da ga bodem mogla kedaj ljubiti a motila sem se. Spoštujem ga kakor značajnega moža, a ljubiti mi ga vendar ni možno z ono strastjo, kakor sem ljubila onega drugega. Spoznala sem, da biva v njem blaga duša in trden značaj.

Mesec marec 18—

Ker mi je včeraj preostalo nekoliko časa, sem se namenila pospravljati v svojem predalu, v katerem je bilo zadnje dni vse razmetano. A to se ni zgodilo tako hitro, ker tukaj sem vzdignila kak star listek, tam zopet kako drugo znamenje, ki me spominja prošlosti. Že je bilo vse v redu, kar se zagledam v neko škatljo, ki ni bila videti prazna. Oh, saj vem predobro, da je shranjeno tam notri uvelo cvetje, katero mi je nanosil oni, katerega ne ljubim. Čemu tedaj hranim vse to? Ne vem, kaj bi si na to odgovorila. Početakoma, ko mi ni še bil razkril svoje ljubezni, mi je bil zelo simpatičen in razveselila me je njega bližina; ali sedaj?

Ženske smo kedaj res čudne; čestokrat hrepenimo po kaki stvari — — ali ko jo imamo, ko čutimo, da gospodarimo čez njo, smo je že naveličane. Tako sem n. pr. jaz dan za dnevom pričakovala, da mi razkrije svojo ljubav. Ker sem spoznala, da mu nisem indiferentna, čakala sem na to z nekako radostjo; pri tem nisem niti pomislila kaj naj mu odgovorim tedaj. Konečno je došel ta le hip, po katerem sem hrepenela. Menda je name vplivala romantičnost, ki me je obdajala, da sem se smatrala jako zadovoljno, ko sem poslušala lepe izraze, s katerimi je izraževal svojo udanost. Našel bi svojo srečo le z menoj — — no tega ni napačno povedal. In takrat sem molčala, akoravno sem gojila v svojem sreču neko čustvo do njega, katero nisem vedela kako bi označila.

Prešlo je mnogo dnij, a on kljubu temu, da ni dobil mojega odgovora, je hojeval k meni čestokrat, a nikoli več ni zinil besede o ljubezni. To mi ravno ni ugajalo in zato ni čudno, če sem se o njegovi navzočnosti dolgočasila. Ženski navadno ugajajo oni možki, ki jo razveseljujejo na kak način; dopadejo jej navadno

oni, ki kažejo svojo ljubav v vsakem slučaju, a ne oni, ki se izdajajo le s kakim pogledom in ki še celó govorijo le take stvari, katere nje ne zanimajo. Tak je bil tudi on in postal mi je dolgočasen. Želela sem se ga otresti s tem, da nisem se pokazala, ako je prišel, bodi si, da sem se mu javila bolno ali kaj družega. A nič ni pomagalo, to ga ni ustrašilo. Nekega dne sem bila sama doma. Sluteca, da pride, hotela sem se ga iznebiti; a kako? (Pride še.)

Izpremin.

Prišle so v spomin mi solze,
Ki nekoč sem jih jokala:
Oj čemu, čemu? — Neumnost!
Glasno sem se jim rogála.

Včasih pa premišljam srečo,
Smešno srečo, ki zdaj ni je,
In v spominu tèm pogosto
Solza mi okó zalije.

Vida.

Moj svet.

Sedanost vživaj in v minole dni
Nazaj si jih želé, se ne oziraj,
Nikdar v bodočnost strahoma očij
Izposuje gorje si, ne upiraj!
Če hočeš, da nesreča vsa ti jenja,
Razum ti bodi gospodar življenja....

Márica II.

Rodoljubje in naše ženstvo.

Spisala Milka.

„Svaka zvezda svojim svetlom sieva
Svaka ptica svojim glasom pieva,
Ti jezikom svojim sbori!
Sladkim glasom materinim —“

Preradović.

Rodoljubje, ti dragoceni zaklad, katerega čuva vsak veren domorodec, kojega skrbno hrani in širi — javlja se ne le z besedami, temveč dejanski!

Različna so početja posameznikov, njih smoter pa je le jeden. Opazuje se ta razlika osobito med ženstvom in moštvom.

Mož javlja svojo ljubav do roda duševno in materialno. Kaže jo sè svojo krepostjo in energijo v svojem govoru in početji. Kaže jo mladenič, mož, starec.

In žena — kako kaže, kako more ona kazati rodoljubje svoje? Žena, mirna vladarica doma, kako naj javlja ljubav do roda svojega? Mar v javnih govorih, ali v burnem delovanji? — Ne, tiho in mirno pokaže lahko vsaka žena kako srčno ljubi narod svoj.

Slovenka! bodi mati ali žena, hči ali sestra, kaži svoje rodoljubje vselej in poyšod, a kaži je dejanski.

Spomladi.

I.

Cvetje pomladansko
Spletam v zale kite,
In premišljam dneve
Radostno prežite...

II.

Nad mano jasno je nebo
In pomlad na okoli;
Morda i ti, srce temno,
Zdaj iznebiš se boli...

III.

V duši pesen mi zveni.
Pesen blaženstva in sreče,
Kot otroka jasen smeh
V srcu njen odmev trepeče. Te je mlada Vesna dala.

V i d a.

Mladostne sanje.

Spisala Vanda.

(Dalje in zvršetek.)

Stekla sem v vežo, da bi zaklenila duri, pa glej nesreče, ravno oni hip, prikaže se na cesti. Nisem se mogla skriti; vendar, da ne bi slutil, kaj sem namenjala storiti, mu rečem: „Že z okna sem vas videla gošpod Kolčič, pa sem vam prišla naproti!“

Je-li verjel ali ne, tega ne vem. Res gospodična, ali res, Dragica? Meni naproti? in pogledal me je s svojim milim pogledom. Molčal je, ne govoril dalje, morda se je bal, da bi ga kdo slišal. Ker se je želel pokloniti najprvo roditeljem, povedala sem mu, da ni nikogar doma, da so odšli. Peljala sem ga v vzprejemno sobo, ponudila naslanjač, jaz pa sedla njemu nasproti na zofo. Dolgo sva molčala; s tem, da me je neprenehoma gledal, spravil me je v zadrego, tako, da nisem vedela o čem bi govorila. Naposled sem se ohrabrila in rekla smešljaje:

„Kaj pa me tako gledate gospod Kolčič?“

Ni mi odgovoril, le vstal je in šel k oknu, ne da bi zinil besede in molčala sem tudi jaz; kajnaj bi tudi govorila s tem le dolgočasnežem? Jezila sem se sama na — se, da nisem došla v vežo vsaj pet sekund prej. Na ta način bi se bil on gotovo vrnil misle, da ni nikogar doma. Zatopila sem se v svoje misli in skoro pozabila, da je nekdo navzoč. Iz moje zamaknjenosti me je vzdramil on — a kako? Prijel me je za roko in jo položil na svoje srce. Hotela sem mu jo odtegniti, a čutila sem, kako mi jo je stisnjeno držal v svoji. Nekaj sem mu rekla. Kaj? Ne vem! Slišala pa sem besede: „To le srce, katerega udarce slišite, bije, Dragica, le za Vas. Le vi morete me osrečiti!“ In potem? Niti ne vem kako in kedaj, sem čutila njegov poljub na svojih ustnicah. Čudila sem se sama sebi, ne vede, sanjam li, ali je resnica, nisem si mogla predstavljati tega resnega človeka, da bi poljuboval, Ne ravno hitro — poslovia

sva se in ko sem ob deveti uri zvečer legla k počitku, premišljevala sem o tem.

Meseca maja 18—

Kakor nalašč vabila me je prijateljica naj jo obiščem ob binkoštnih praznikih, nisem se mudila dolgo s svojim premišljevanjem in koj sem jej odgovorila, da pridem. Kako bi ne sprejela ponudbe, ko sem upala videti tam njega? Ob 7. uri zjutraj sem odpotovala. V kupeju mi je bilo zelo dolgočasno in kaj nestrpno sem pričakovala trenutka, ko bom stopala po onem mestu, kjer sem še pred dvema letoma prebila zadnje dni onih časov, v katerih sem spoznala njega — — svoj uzor — žalibog! —

Ob 12. uri sem došla v Ljubljano. Srečala sem prav malo znancev, a gotovo ne onih, kojih sem si želela. Popoldne sem šla s svojo prijateljico po mestnem šetališču, da bi videla — njega.

Bila sem že naveličana in žalostna, kar mi sreča prinese pred oči onega, po katerem sem tako željno hrepenela, onega, kojega sem nestrpno čakala. Šel je mimo mene, ne da bi me pozdravil dasi me je videl. Čemu sem vzela dnevnik v roke? Vsaj mi ni mogoče popisati tega, kar sem čutila v onem hipu. Dobro, da je bilo o mraku, kajti drugače bi mi bil lahko vsakdo opazil spremembo, ki se mi je vršila na obrazu. Noge so se mi jele šibiti, ko je šel mimo mene oni, kateri me je naučil ljubiti, oni, kterege še vedno čislam kot nekdanj, oni, kateri me sedaj prezirajo, morda sovražijo. In zakaj? Zato, ker me je očrnila zlobna oseba, samo da bi uničila najino vez.

Ali čemu sem zabredla tako daleč, čemu govorim sedaj o teh stvareh, ki mi vzbujajo le bridke spomine?

Po večerji nisem se mudila dolgo, ampak poklonivši se, opravičila, da me jako boli glava, le da sem odšla v posteljo. V moji glavi se je nabralo toliko misli, da sem imela časa dovolj premišljevat, kar se je godilo z menoj pred par urami.

Drugo jutro sem šla k maši a po maši s prijateljico v mestni vrt, kjer je bil tudi on. Zopet mi je srce utripalo od veselja. Slučaj naju je večkrat pripeljal na pot, kjer sva se srečala. Jaz ga nisem pogledala in vendar, ko sem potem sedela na neki klopici, šel je mimo mene, dasi ni bilo neobhodno potrebno in sede ali pogovarjaje, opazoval me je iz daleka. Zakaj vse to? Kaj je mislil s tem? Mogoče me srditi? Kdo ve!

Zvečer sem se udeležila neke zabave, a nisem ga videla več, možno je prišel še le pozneje, ko sem jaz že odpotovala od tam; kamor sem želela priti in od kjer sem potrta in otožna prispela domov.

Meseca avgusta 18—

Jaz imam posebno srečo ali smolo, ne vem kako bi imenovala. Res je, da ako se dva ljubita, se zve hitro, a kako se je to zvedelo o naju dveh? Ali to me ne briga toliko, kajti komu mari, ako se midva ljubiva in želiva osrečiti drug drugega? A nekaj drugega me žali, da bi kar vse pokončala od same jeze; čemu brusiti jezik na tak način?

Dobra duša je doznala, da se imava rada in zato me pri njem pohvalila.

In zakaj vse to? Najbrže iz nevošljivosti. A nekaj me tolaži. On sam mi je povedal, da ne verjame oni brezznačajnej ženski, ki mu polni glavo z raznim bese-
dičenjem, samo da bi nas razdvojila.

Zagovarjala se nisem, ampak svetovala mu poslušati jo, ako misli, da se morda ne moti. A on je dovolj značajan tako, da jej ne verjame in da se ne da zvivati kakor bi kdo želel. Spoznala sem, da je trdnega značaja in to me sili, da ga moram imeti rada.

Meseca septembra 18—

Dan sv. I.; vse je veselo. Tukaj ti doni na uho petje, tam zopet godba; vse drugače kakor predstavlja sploh vaško življenje, kateri koli drugi dan in kako tudi ne, vsaj je vendar danes vaški patron. Tudi jaz sem vesela — ali mogoče radi tega? O ne! — Nikakor, kajti ravno to bi mogoče povzročilo, da bi se doma dolgočasila. — A nekaj drugega je kar mi polni srce z neko posebno radostjo, ki mi vzbuja prijetne spomine na nedavno skoro bi rekla pred par urami prešlo veselje, katero sem užila poleg njega, katerega imam rada in od katerega sem si v svesti, da me ljubi — da res — da me ljubi in da se ne norčuje z menoj kakor — — — Kaj sem hotela povedati? Kam zabresti v tem hipu? Mogoče napisati kaj nespametnega, kar bi me kedaj prešinilo z neprijetnimi mislimi, čitajte ta le dnevnik. In vendar, čemu bi ne zaupala svojemu dnevniku, kakor sem večkrat; čemu bi mu ne razodela najmanjših skrivnosti?

Zakaj bi ne povedala, da ljubim svojega Stanka z vso močjo svoje duše in vendar je to vsa druga ljubav, nego je bila ona, o kateri nočem misliti in s katero sem ljubila onega brezznačajnega mladeniča, ki se je le igral z bitjem, ki je menilo, da je ljubi čez vse.

A čemu govorim tukaj o njem; čemu pišem o njem ravno tukaj, kjer pišem o onem, ki je vreden moje ljubezni in ki me ljubi, ki me želi osrečiti, kakor jaz njega? Čemu stavim imeni teh dveh oseb v tako bližino, ko vendar moj Stanko ne zasluži, da bi ga primerjala z onim brezznačajnejšem? To delam le radi tega, ker med tem ko jednega, prvega črtim, drugega, svojega Stanka tem bolj čislam. Prvega črtim? Je li to istina, gola resnica, smem se tako izraziti? Da, da mora biti istina. Ni čuda, ljubi moj Stanko, da dvomiš kedaj na moji ljubezni; ni čuda, da ne verjameš meni — ženski. Zakaj bi ne verjel? Vsaj te ljubim Stanko! Ne obupaj; jaz te ljubim iz vsega srca. Kolikor mi je možno.

Oh Stanko! Dobro, da ne boš nikoli čital tega dnevnika; gorje! Razodela sem dnevniku preveč, spozabila sem se. Zabredla sem v dobo šolskih let, v dobo prijetnih hipov, v dobo bridkih uric, v dobo prve ljubezni, v ono dobo, ko sem ljubila Davorina, v dobo ko se je oni z menoj šalil, v dobo ko me je znal oglušiti z jedno samo besedo. Ah kako se mi je znal laskati; njegove besede so mi bile medene in vse njegovo dejanje — sveto! Lahno sem dihala, ko sem čutila njegovo bližino.

Meseca septembra 18—

Sinoči je bil zopet pri meni ljubljani Stanko. Zopet sem ga lahko imenovala svojega. Svojega? Da svojega! Da — jaz njegova — on pa moj — tako sva se smatrala, ko sva bila sama, a odslej bova to tajnost lahko razkrila pred ljudstvom. Vsi naj znajo, da se ljubiva — vsi — vsi!

Tudi on? Oh! Zopet misel na onega! — — Kaj mene briga on? — Kaj? Vsaj sem dovolj jokala po njem, dovolj zdihovala, zdaj naj zna — da! tudi on naj zve; vsaj on me ni ljubil, kakor Stanko. Sinoči mi je ponovil še enkrat vso svojo ljubezen in me snubil. Milo me je gledal, čakaje odgovora. Odgovorila sem mu objemši ga in poljubivši na usta. Bil je to moj prvi poljub; poljub brez prošnje. Bil je srečen.

Tudi moji stariši so zadovoljni, osobito pa mati.

Ostal je pri nas nekoliko delj nego po navadi, kajti še nikoli ni šel proč tako pozno kakor sinoči. Koj ko je odšel, sem legla v posteljo in nekoliko časa premišljuje o svoji denašnji sreči, zatisnila kmalu trudne oči.

Spala sem vso noč in sanjala le o njem — svojem ljubljemem Stanku.

Meseca oktobra 18—

Dijamant, ki mi blesti na prstu leve roke, znači, da sem zaročena, da nisem več svobodna, da sem se obljubila možu, kateremu bodem čez mesec dnij prisegla zvestobo pred oltarjem.

Še mesec dnij pa bodem njegova žena; soproga onega, ki me ljubi, tovarišica v življenju onega, katerega želim osrečiti, kolikor bode v moji moči, katerega ljubim.

Ne ljubim ga, kakor sem ljubila Davorina, ljubim ga resneje, ljubim ga na ves drug način.

Zvedela sem slučajno vse. On — Davorin pod pre-
tvezo, da sem ga varala, se me je iznebil. Oh, in da sem morala baš jaz ljubiti tacega človeka, takega pod leca! Imel je že tedaj drugo in da bi bil ves njen — nesramnež — se mi je lagal pa saj ni da bi mislila. Zmotila sem se in kesam se, družega ne morem Kako mi je lahko pri srci, ker sem včeraj povedala vse, svojemu Stanku, nabiral je malo obrvi, ko sem mu pravila, da sem ga ljubila, a sedaj mi tudi veruje, da ga preziram in zaničujem ter pomilujem samo sebe, da sem verjela takemu nacifranemu gizdalinu.

Meseca novembra 18—

Lep dan je bil; krasnejšega bi si niti ne mogla želeli. Solnce je prijazno sijalo in ogrevalo z raznovrstnim drevjem zasajene hribe, ki okrožujejo prijazno dolinico z rojstveno mi hišo, katero sem ostavila poročnega dne. —

Še en pozdrav, še en poljub in razšli smo se. Ustopila sem s svojim Stankom v kočijo — odrdrala sva z njo, a vendar nisem obrnila glave od prelubega mi kraja, od dragega mi holma, po katerem sem mlada deklica tolikokrat skakala in se radovala nabiraje dišečih cvetk.

Po mojem odhodu zbrali so se vsi svatje na onem holmu, da se vsaj mahaje z ruto še jedenkrat poslovimo in pozdravljala sem jih dolgo tudi jaz, migala jim z roko.

v pozdrav, dasi se nismo več razločevali. Kdo ve, še koliko časa bi bila zrla v daljavo, ko bi me okoli pasu ne bil prijel Stanko, moj soprog. Hitro nama je minil čas in kmalu sva došla na postajo, od kamor je naju vlak peljal proti njegovemu domovju.

Bila sem srečna poleg svojega moža in tudi tukaj nama je potekal čas jako hitro. A tukaj, kakor, da bi me nekdo nagloma vzdramil iz sladkega spanja, pretreslo me je po vsem životu, ko mi zadoni na uho hripav glas: „Ljubljana!“ Ni čuda, da sem se skoro ustrašila, ko sem zaslišala ime onega mesta, kjer sem vžila toliko lepih ur.

Izstopivši pred gostilno in čakaje, da mi izvošček sname vse kovčege z voza, prišel je mimo druge strani najine kočije mahoma kakor prikazen — Davorin. Nabrala sem ustni v zaničljiv posmeh, ko me je pogledal, takó, da je mahoma obrnil oči v tla. Svojemu Stanku pa sem dejala: „Glej ga, gizdalina, o katerem sem mislila, da je Bog, oh, kako sem bila otročja.“

Nasmehnil se mi je Stanko takó ljubeznivo lepo...

Spomin ali posmeh*).

Dobrave pisan venčal je zmladetek,
Povsod življenje vel je žar njegov,
Srcé je telo nad, narava cvetek,
Ko zapustila svoj sem rodni krov.

V naročji spet sem rodne svoje hiše,
Po polji brije krivec, po bregih,
Z ledenim prstom zima cvetke riše
V spomin na okno mi, če ne v posmeh...

*) Pomlad.

Marica II.

Z Dolenjskega.

Jezik očistite peg, opilite gladko mu rujo,
Kar je najetega v njem, dajte sosedu nazaj.
Kinčite ga iz lastne moči, iz lastnega vira.
Jasno ko struna bo pel, zvonu enako donel.

Koseski.

Ko sem dobila „Večernice“ družbe sv. Mohorja za letošnje leto v roko, ugajal mi je zelo spis „Slovenci, govorimo čisto slovenščino“ in zagledala tudi sestavo pokazanih in pravičnih besedi, sklenila sem takoj sestaviti tak spis za naše slovenske gospodinje, zlasti ker sem slišala večkrat tožiti jih, da ne morejo rabiti za gospodinjske reči, obleko, hišno orodje itd. pravičnih izrazov, ker jih ne vedó in tudi nimajo besednjakov, kjer bi si jih lahko poiskale in tako so primorane posluževati se nemških ali spakedranih besedi.

Da se torej temu vsaj nekoliko opomore, jim jih tukaj nekaj podajem z željo, da bi jih one ne čitale samo in morebiti tudi odobraval, ampak rabile in se jih tako privadile, da bi drugače niti govoriti ne mogle.

Torej narodnjakinje, pazite in navadite se lepo čisto slovenščino govoriti in to pa ne le očitno v kaki

družbi, ampak vedno tudi doma in zlasti pa s svojo deco, da se isti že v nežni mladosti vcepi ljubezen in spoštovanje do vašega slovenskega jezika.

Ahtati, paziti.	andoht, pobožnost.
ajmoht, obara.	anhenzjelj, obesek.
ajnrihtenga, pohištvo.	antlja, obrisača (brisalka).
ajter, gnoj.	antvrh, rokodelstvo.
ajnzac, vložek.	antvrhar, rokodelec.
ajzenpon, železnica.	atrès, naslov.
aklih, izbircen.	aufgabe, naloga (zadača).
almožna, miloščina.	aufgus, polivek, vroč poparek.
ama, dojilka.	auflauf, narastek.
aufslag (umšlag), zavih (zaviha).	

Bagrl, voziček.	blajstift, svinčnik.
bal, ples.	blek, krpa.
bartihelj, podbradnica.	bognar, kolár.
beksel, menjica.	bog žegnaj, bog blagoslovi.
betvorlegen, predposteljica.	božji žlak, kap, mrtvoud.
birštna, ščetka.	bratpfane, pekla (peklača).
birt, krčmar.	britof, pokopališče.
brustketna, prsnica.	

Cagar, kazalec.	cimperman, tesar.
cagati, obupovati.	cimprati, tesati.
Cahen, znamenje.	cinast, kositren.
cahnati, risati.	coklo, zavirača.
cajnes, spričevalo.	copernik, čarovnik.
cajtenge, časnik, časopis.	cufati, skubsti.
capfenštrajh, mirozov.	eug, vlak.
cartljati, mehkužiti.	cuker, sladkor.
cegelc, list.	cušpajz, prikuha.
cerati, porabljeni.	cviblati, dvomiti.
cimer, soba.	cvirn, sukanik (sukanec).
cimper, podstrešje.	

(Pride še.)

Prvo razočaranje.

Spisala Márica.

Bila sta bratranec in sestrčina po materi. Sedela sta na klopi v sladkem molku in tihem šepetanju. Večer je bil prijeten, tih, dasi temán, kajti mali mesec se je skril, ko se je komaj pokazal. Pod njima na cesti je že utihnilo življenje in vrvenje ljudi ter ni se čulo družega nego žuborenje morskih valčkov; bijočih se ob skalovje. Sedela sta drug tik družega in dasi si nista pravila nič skrivnostnega, srčnega, govorila sta tiho ali sta pa molčala.

Njegova bližina je bila zánjo neizrecna sreča in v tej bližini bila bi najraje zatislila oči in sanjala. Bila je tako mlada in neizkušena, uboga Stana! Bilo ji je vsega komaj šestnajst let!

Dasi ji on še zinil ni o ljubezni, vendar bila si je v svesti v dnu svojega srca, da jo ljubi; to je čitala